

Studieordning

for

Uddannelsen i teoretisk pædagogikum

Indholdsfortegnelse

I. Bestemmelser for uddannelse i teoretisk pædagogikum	
A. Mål for uddannelsen	3
B. Forløbsmodel	4
II. Beskrivelse af uddannelse i teoretisk pædagogikums kursuselementer	
Almenpædagogik I.....	5
Almenpædagogik II	6
Fagdidaktik	7
Fagenes samspil	8
Workshop I-IV.....	10
III. Den afsluttende opgave	
Den afsluttende opgave.....	11

I. Bestemmelser for uddannelsen i teoretisk pædagogikum

I henhold til Lov om pædagogikum i de gymnasiale uddannelser og til Bekendtgørelse om undervisningskompetence i de gymnasiale uddannelser udbydes uddannelsen i teoretisk pædagogikum.

A. Mål for uddannelsen

Det overordnede formål med uddannelsen i teoretisk pædagogikum er at give kandidaten refleksionskompetence i forhold til egen undervisning og til samarbejdet med andre fag og kolleger. Endvidere er det målet at etablere sammenhæng mellem pædagogisk teori og praksis, og uddannelsesforløbet skal fungere i et nært samarbejde med praktisk pædagogikum, således at sammenhængen mellem teori og praksis styrkes.

Indholdet i uddannelsen og i de enkelte kurser er tilrettelagt med den hensigt at etablere en samlet uddannelse med et velfungerende samarbejde mellem de fagdidaktiske kurser, de almenpædagogiske kurser og de seks workshops.

Uddannelsen er forskningsbaseret og er opbygget således, at kandidaten bliver i stand til at forholde sig analytisk og systematisk til sin egen undervisning samtidig med, at kandidaten opøves i at knytte teoretiske overvejelser til almenpædagogiske og fagdidaktiske emner. Målet er at uddanne reflekterende praktikere, som er i stand til at forstå og udvikle egen undervisning gennem inddragelse af forskning og teorier om relevante emner og omsætte deres viden i tilrettelæggelse og gennemførelse af det praktiske forløb.

Uddannelsen har følgende progression: I almenpædagogik, modul I, lægges vægten på en indføring i uddannelseskontekster og i basale pædagogiske og didaktiske værktøjer, hvilket lægger op til såvel de fagdidaktiske kurser som de seks workshops, hvor kandidaten får mulighed for at fordybe sig i centrale aktuelle almenpædagogiske og fagdidaktiske problemstillinger. Mødet med fagkonsulenterne i relation til de fagdidaktiske kurser bidrager til en socialisering og forankring i den faglige kultur. På det almenpædagogiske kursus modul II knyttes de foregående kursers praksisnære overvejelser til mere overgribende teoretiske overvejelser i forhold til undervisning og læring. Gennem hele forløbet arbejdes der på tværs af de fire gymnasiale skoletyper, og deres forskelle og ligheder tematiseres.

Uddannelsen vil også støtte progressionen i praktisk pædagogikum og dermed styrke den samlede uddannelses vekseluddannelsesprincip. Det sker aktivt ved at involvere vejledere og kursusledere i kandidatens arbejde med stoffet til bl.a. de enkelte workshopmoduler. Brugen af digitale medier og netmedieret kommunikation er en integreret del af hele uddannelsen og er væsentlig for dens didaktiske profil.

B. Forløbsmodel

Efterårssemester

August primo	I tidsrummet september - december	September primo	Oktober primo	I tidsrummet september - december	November primo	December primo
Almenpædagogik I	Fagdidaktik I	Workshop 1	Workshop 2	Fagdidaktik II	Workshop 3	Workshop 4
3 dage	4 dage	1 dag	1 dag	4 dage	1 dag	1 dag
Regional	National	Lokal	Lokal	National	Lokal	Lokal

Forårssemester

Januar primo	Februar primo	Marts primo	April Primo	Maj ultimo
Fagenes samspil	Workshop 5	Workshop 6	Almenpædagogik II	Eksamen
3 dage	1 dag	1 dag	3 dage	Opgaveaflevering
National	Lokal	Lokal	Regional	

II. Beskrivelse af uddannelsen i teoretisk pædagogikums kursuselementer

§ 1. Almenpædagogik I

a. Målbeskrivelse

Formålet med dette modul er at præsentere kandidaten for gymnasiet i et aktuelt og historisk perspektiv. Endvidere skal modulet give kandidaten en viden, der gør kandidaten i stand til at overveje og diskutere praktisk tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisning samt reflektere over sammenhænge mellem undervisningspraksis og pædagogiske grundholdninger.

Kandidaten skal kunne:

- diskutere forholdet mellem læreplaner og uddannelsens mål
- diskutere de læringsopfattelser, der ligger til grund for læreplaner, undervisningsvejledninger og andre styredokumenter
- formulere mål med undervisningen og argumentere for stofvalg, bl.a. i forhold til progression
- diskutere de læringsopfattelser, der ligger til grund for forskellige typer undervisningsorganisering og arbejdsformer
- forholde sig til lærerroller og kommunikation i undervisningen
- diskutere forskellige evalueringsformer.

b. Undervisningens omfang

Kurset afholdes som et internat af tre dages varighed med 18 konfrontationstimer.

c. Indhold

Følgende perspektiver inddrages i undervisningen:

- de aktuelle gymnasiale uddannelser i historisk perspektiv
- skoletypespecifikke uddannelsesmål og elevforudsætninger
- kompetenceudvikling og dannelse
- didaktiske principper
- undervisningens praksisformer (arbejdsformer, differentiering, evaluering)
- elevforudsætninger (social baggrund og ungdomskultur)
- elevernes læreprocesser
- motivation
- introduktion til at arbejde med netmedieret kommunikation
- introduktion til observationsteknik, brug af portfolio og fokuseret skrivning.

d. Undervisnings- og arbejdsformer

Der arbejdes på dette kursus først og fremmest med pædagogiske og didaktiske redskaber, som kandidaten kan bruge i praktisk pædagogikum.

På kurset kombineres oplæg og diskussioner med konkrete øvelser, bl.a. videooptagelser af små undervisningssekvenser, så kandidat får lejlighed til at diskutere teoretiske problemstillinger i relation til undervisningspraksis, hvorved reflektive kompetencer og praksiskompetencer knyttes tæt sammen. Endvidere introducerer kurset til de forskellige gymnasiale skoletyper.

§ 2. Almenpædagogik II

a. Målbeskrivelse

Formålet med modulet er at sætte kandidaten i stand til at analysere sin egen lærerrolle mellem didaktik og organisation samt at forholde sig til sit arbejde som gymnasielærer i et udviklingsorienteret perspektiv. En række af de praksisovervejelser, som behandles på modul 1 og workshops, sættes ind i en udfoldet teoretisk sammenhæng, hvorved det bliver muligt at sætte begreber på en række af de fænomener, kandidaten møder i sit praktiske pædagogikum, hvorved kandidaten erhverver sig en viden der gør det muligt at analysere og udvikle egen undervisningspraksis.

Kandidaten skal kunne:

- diskutere forskellige læringsteoretiske tilgange og sammenhæng mellem undervisning og læring
- analysere forholdet mellem didaktiske valg og læreprocesser i et studieforberedende perspektiv
- demonstrere indsigt i forskellige teamfunktioner i et fagligt, didaktisk og organisatorisk perspektiv
- reflektere over de etiske problemstillinger, der knytter sig til at være lærer og medarbejder i en organisation
- diskutere elevernes identitetsprocesser og kompetenceudvikling i forhold til forskellige psykologiske og sociologiske problemstillinger
- diskutere forskellige måder at skabe viden om egen og andres praksis i forhold til en klasse.

b. Undervisningens omfang

Kurset afholdes som et internat af tre dages varighed med 18 konfrontationstimer.

c. *Indhold*

Følgende perspektiver inddrages i undervisningen:

- teorier om relationer mellem læring og undervisning
- fra elev til studerende
- undervisningsetik
- ungdomsforskning
- gruppeprocesser i forbindelse med lærersamarbejde
- læreres forskning i egen undervisning.

d. *Undervisnings- og arbejdsformer*

På kurset benyttes oplæg, diskussion og cases. Endvidere introduceres kandidaten for den afsluttende projektopgave og hensigtsmæssige måder at organisere arbejdet med denne på.

§ 3. **Fagdidaktik**

a. *Målbekrivelse*

Fagdidaktikkens overordnede mål er at skabe forbindelse mellem fag, undervisning og læring. Formålet med de fagdidaktiske kurser er at udvikle undervisningen og kandidatens kritiske refleksion over egen undervisningspraksis og dens sammenhæng med teoretisk-pædagogiske overvejelser. Endvidere understøtter fagdidaktikken forbindelsen mellem almenpædagogik og didaktiske problemstillinger i kandidatens egne fag og deres muligheder for at indgå i samarbejde med andre fag, hvorved kandidaten erhverver sig en viden, der gør det muligt at analysere og udvikle egen undervisningspraksis.

Kandidaten skal kunne:

- diskutere fagets placering i forhold til gymnasiets helhed og samlede mål
- demonstrere indsigt i fagets og fagdidaktikkens traditioner
- dokumentere viden om centrale felter inden for den relevante fagdidaktiske forskning
- reflektere over forholdet mellem fagets genstandsfelter, vidensformer og arbejdsformer med henblik på at kunne udvikle egen undervisning
- reflektere over forløb, hvor faget indgår i samspil med andre fag
- tilrettelægge undervisning ud fra et kendskab til elevernes forskellige forudsætninger og deres forestillinger om faget
- tilrettelægge undervisning ud fra et kendskab til regelgrundlag, evaluerings- og prøveformer i faget
- overveje forskellige praksisformer, hvor elevernes læreprocesser er i centrum.

b. Undervisningens omfang

Kurset afholdes som et internat af fire dages varighed med 24 konfrontationstimer.

c. Indhold

Følgende perspektiver inddrages i undervisningen:

- fagets bidrag til gymnasieuddannelsens dannelses- og kompetencemål
- den faglige og den fagdidaktiske tradition inden for faget og dets aktuelle udviklingspotentialer
- forholdet mellem fagets vidensformer og praksisformer, herunder netmedierede kommunikationsfora
- elevforudsætninger i forhold til faget
- den didaktiske praksis i forhold til faglig progression og elevernes kompetenceudvikling
- faget i relation til fagligt samspil
- regelgrundlag, evaluerings- og prøveformer i faget.

d. Undervisnings- og arbejdsformer

Kurserne tilrettelægges af Undervisningsministeriets fagkonsulenter i et samarbejde med faggruppeledere og uddannelseschef således, at der skabes nær forbindelse mellem de fagdidaktiske kurser, almenpædagogikken og kandidatens praktiske pædagogikum. Det sker bl.a. ved at inddrage almenpædagogiske forståelser og cases m.m. fra kandidatens undervisning på skolen.

§ 4. Fagenes samspil

a. Målbeskrivelse

Samspilskursets formål er at give kandidaten mulighed for at forbinde deres eget fag med andre fag med henblik på at gennemføre forskellige typer fagligt samarbejde. På kurset inddrages både fagets metodiske fællesskab med andre fag inden for samme hovedområde og fagenes samspil på tværs af hovedområder, samt det faglige samspil i relation til studiekompetence- og dannelsesmål. Kurset behandler desuden den organisatoriske ramme omkring fagenes samarbejde i forhold til opgaver og måder at organisere teamsamarbejde på. Målet er at kandidaten i et samarbejde med kolleger kan etablere forløb, hvori flere fag indgår.

Kandidaten skal kunne:

- dokumentere kendskab til forskellige typer af samspil samt deres betydning for opnåelsen af uddannelsens overordnede dannelsesmål og studieforbereende mål

- placere sit fag i forhold til andre fag med henblik på didaktisk at reflektere over muligheder for fagsamspil på basis af konkrete stofområder og empiri
- planlægge og argumentere for didaktiske valg i gennemførelse af fagligt samarbejde i forhold til stofområder, arbejdsformer og progression
- overveje brugen af projektarbejde med henblik på sammenhængen mellem problemorientering og elevernes videnskonstruktion og refleksion over denne.
- forholde sig til aspekter, der vedrører kollegialt samarbejde, f.eks. gruppeprocesser, mødeledelse og konfliktløsning.

b. Undervisningens omfang

Kurset afholdes som et internat af tre dages varighed med 18 konfrontationstimer.

c. Indhold på kurset

Følgende perspektiver inddrages i undervisningen:

- Formålet med de enkelte samspilsformer set i relation til gymnasiets overordnede formål og fagenes placering i den gymnasiale helhed samt i relation til de enkelte skoleformers særtræk
- Vurdering af de enkelte fags metoder og teorier, deres muligheder og begrænsninger i forskellige typer fagsamspil
- Tilrettelæggelsesprincipper i forbindelse med samarbejde med fag inden for samme hovedområde og med fag fra andre hovedområder
- Projektpædagogik i relation til progression, faglige mål og evaluering
- Organisering og gennemførelse af teamsamarbejde i relation til proces, progression og faglige mål.

d. Undervisnings- og arbejdsformer

Samspilskurserne organiseres som en blanding af oplæg om eksisterende former for samspil samt øvelser, hvor kandidaten får lejlighed til at afprøve og diskutere ideer til forløb i forhold til de didaktiske mål, der gælder for forskellige former for fagsamspil. Endvidere skal kandidaten beskæftige sig med forskellige principper for tilrettelæggelse af fagligt samspil i forhold til eget hovedområde og på tværs af hovedområder. Kandidaten får også mulighed for at vælge sig ind i særlige temagrupper, der arbejder med fagsamspil ud fra forskellige empiri- og stofområder samt metoder og erkendelsesformer.

§ 5. Workshop I-VI

a. Målbeskrivelse

Formålet er at styrke sammenhængen mellem teori og praksis ved at skabe en didaktisk enhed mellem pædagogikums enkelte dele, dvs. de fagdidaktiske kurser, de almenpædagogiske kurser og praktikken. Gennem en tematiseret gennemlysning af deres egen undervisning skal kandidaten lære at se konsekvensen af de didaktiske valg, de træffer. Endvidere er det hensigten at give kandidaten en forståelse af den enkelte skoleforms profil.

b. Undervisningens omfang

Der er seks workshops, som er lokalt tilrettelagte dagskurser af 6 timers varighed.

c. Indhold

Indholdet på de seks workshops understøtter kandidatens progression i praksis.

Følgende temaer inddrages i undervisningen i de seks workshops:

- *Workshop 1:* Valg af arbejds- og tilrettelæggelsesformer
- *Workshop 2:* Evaluering
- *Workshop 3:* Ungdomsuddannelse til alle?
- *Workshop 4:* Netmedieret undervisning
- *Workshop 5:* Åbent emne/differentierede emner i forhold til skoletyper
- *Workshop 6:* Vejledning i projekter og større skriftlige opgaver.

d. Undervisnings- og arbejdsformer

Workshops baseres på kandidatens egne bidrag, som diskuteres med en underviser på teoretisk pædagogikum samt med en af kandidatens vejledere. En del af forberedelsen og efterbehandlingen i forhold til kurserne, herunder kandidaternes fælles diskussioner, foregår som netmedieret undervisning.

III. Den afsluttende opgave

Prøven i teoretisk pædagogik skal dokumentere, at kandidaten opfylder de mål, der jfr. studieordningen er knyttet til teoretisk pædagogikum og dets enkeltelementer, ligesom prøven skal dokumentere kandidatens evne til at knytte relevante teoretiske overvejelser til almenpædagogiske og fagdidaktiske forhold i undervisningen i sine (sit) fag samt evnen til at forholde sig analytisk og systematisk til udvikling af undervisning, vejledning og evaluering samt fag og skolekultur.

En opgavekommission melder primo januar to til tre overordnede temaer ud, der gør det muligt at afgrænse et genstandsområde, som belyses ud fra centrale elementer i den samlede pædagogikumuddannelse. Kandidaten afgrænser inden for det valgte tema en problemstilling, som er egnet til at vise kandidatens evne til at anvende almenpædagogisk og fagdidaktisk viden til at forholde sig til egen undervisningspraksis og evt. til uddannelsen og gymnasiet som helhed.

Kandidaten skal i opgaven

- afgrænse og definere et emne inden for et udmeldt tema og med udgangspunkt heri formulere en problemstilling
- tage udgangspunkt i en kort beskrivelse af problem/problemkompleks fra sin undervisningspraksis
- kvalificeret kunne bestemme og redegøre for anvendt litteratur og eventuelt andet materiale udvalgt i forhold til problemstilling og på baggrund af relevant litteratur fra den samlede pædagogikumuddannelse
- kunne systematisere anvendt teori og eventuelt andet materiale og udvælge og prioritere dette i forhold til egen undervisningspraksis
- kunne tage kritisk stilling til anvendt teori og kilder og dokumentere anvendelsen ved hjælp af referencer, noter og bibliografi
- kunne gennemføre en undersøgelse, analyse og kritisk diskussion af den valgte problemstilling og egen undervisningspraksis
- kunne uddrage, sammenfatte og evaluere sine resultater i en klar, struktureret og sprogligt korrekt fremstillingsform
- på baggrund af fagligt overblik og den indsigt, der er opnået i pædagogikumuddannelsen, kunne perspektivere opgavens resultater med henblik på potentielle fremtidige muligheder.

Kursusforløbet giver mulighed for, at kandidaten kan få vejledning fra underviserne på teoretisk pædagogikum.

Den afsluttende prøve består af en skriftlig opgave som afvikles i slutningen af uddannelsens 2.semester. Besvarelsen har et omfang mellem 15 og 20 normalsider, og der er afsat 37 arbejdstimer i en på forhånd fastlagt uge til udarbejdelse af besvarelsen.

Opgaven censureres efter 7-trinsskalaen.

Bedømmelsen foretages af to af Undervisningsministeriet beskikkede censorer.

Regler om reeksamen samt om klageadgang er fastlagt af Undervisningsministeriet i Pædagogikumbekendtgørelsens §12, §13 og §14.

Godkendt af Undervisningsministeriet den 6. maj 2009